

Avrupa Birliği'nde Yeni Fransa-İtalya İş Birliği

Seda Karatabanođlu - Gazeteci*

“Fransa ve İtalya arasında güvenlikten ekonomiye farklı pek çok alanda ilişkilerini güçlendirecek gelişmiş ikili iş birliği anlaşması imzalandı. Anlaşma Covid-19 pandemisi, Almanya'da Angela Merkel döneminin bitişı ve Bretix gibi nedenlerle Avrupa Birliği'nde (AB) istikrar sürdürme hamlesi olarak değerlendiriliyor.”

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ve İtalya Başbakanı Mario Draghi, iki ülke arasında dış politika, güvenlik, savunma, göç politikası, kültür, ekonomi, eğitim, adalet, araştırma, kültür ve uzay alanlarını kapsayan iş birliği anlaşması imzalandı. Adını İtalya Cumhurbaşkanlığı sarayından alan “Quirinale Antlaşması” İtalya Cumhurbaşkanı Sergio Mattarella'nın ev sahipliğiyle 26 Kasım 2021'de Roma düzenlenen törenle hayata geçti.

Paris ve Roma Nisan 2022 Fransa cumhurbaşkanlığı seçimlerinden ve ocak ayında 7 yıllık görev süresi dolacak olan İtalya Cumhurbaşkanı Sergio Mattarella'nın görevden ayrılmasından önce anlaşmayı sonuçlandırmak istedi. Söz konusu gelişmiş ikili iş birliği anlaşmasının Avrupa'da 1963 yılında Fransa ve Almanya arasında imzalanan Élysée Antlaşması'ndan sonra ikinci ikili anlaşma olduğuna dikkat çeken Fransız basın sık sık Élysée Antlaşması ve Quirinale Antlaşması'nı karşılaştırdı.

*İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden mezun oldu. Şu anda Paul Valéry Üniversitesi'nde Avrupa Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler programında yüksek lisans öğrencisi. Gazeteciliđe Cumhuriyet Gazetesi'nde muhabir olarak başladı. Ardından çeşitli internet sitelerinde editörlük yaptı. 2016 yılından beri gazeteciliğe serbest olarak devam ediyor. Haber ve söyleşileri DW Türkçe, Euronews Türkçe, Inside Turkey, Journo, NewsLabTurkey ve Sivil Sayfalar'da yayınlandı. Talent Politan ve Mimoza dergilerinde biyografi ve aktüel yazıları yer aldı. Nida Dinçtürk ve Akın Art ile dış haber odaklı Dünya Podcast'in kurucusu ve editörü. Avrupa odaklı politika dergisi EuroPolitika'da Fransa gündemi üzerine yazılar yazıyor.

Paris merkezli Avrupa Dış İlişkiler Konseyi program koordinatörü Mathilde Ciulla, Euronews'e verdiği mülakatta, "Açıkçası, iki ülke uzun süredir birlikte çalışıyor ama Fransız-İtalyan ilişkisi, Alman-Fransız ilişkisinin Élysée Antlaşması ile sahip olduğu duruma sahip değildi. Bence bu ilişkileri yapılandırmakla ve uzunca bir süredir gecikmiş olan iş birliği düzeyine uymaya çalışmakla ilgili" diyerek basındaki karşılaştırmaları yanıt verdi.

Diplomatik krizleri sona erdiren anlaşma

Anlaşmanın temeli 2017 yılında atılmış olsa da Macron hükümetinin, İtalya'da 2018 yılında aşırı sağcı Lig Partisi ile popülist 5 Yıldız Hareketi koalisyonunun iktidara gelmesini tehdit olarak tanımlamasıyla süreç duraklamıştı. Ardından İtalyan Konseyi Başkan Yardımcısı Luigi Di Maio'nun 2019 yılında Fransa'ya son yıllarda damgasına vuran kitlesel hareket

Sarı Yelekliler'in lideriyle görüşmesine tepki olarak Fransa, İkinci Dünya Savaşı'ndan beri ilk defa İtalya'daki Fransız büyükelçisini geri çağırmişti. Ayrıca İtalya, Akdeniz'den gelen göçmen akışına karşı Fransa'yı tepkisiz kalmakla suçlamış ve 1978 yılında eski Başbakan Aldo Moro'yu kaçıran Kızıl Tugaylar'ın üyelerini İtalya'ya iade etmediği için eleştirmişti. Macron ise geçen nisan ayında Kızıl Tugaylar üyelerinin tutuklanması talebini vererek Mitterrand Doktrini'ne¹ son vermişti.

Güçlü Avrupa vurgusu

Güçlü Avrupa'nın öne çıkarıldığı anlaşmayla ilgili konuşan Fransa Cum-

¹ Sosyalist Parti'den seçilen ve 1981-1995 yıllarında görev yapan Cumhurbaşkanı François Mitterrand'ın adına taşıyan bu doktrine göre İtalya'da sol eylemlere karışan ve sonrasında Fransa'ya sığınan kişiler ülkedeki adalet sisteminin sorunlu olduğu gerekçesiyle İtalya'ya iade edilmeyordu. Mitterrand Doktrini yazılı bir metin değildir, sadece siyasi bir karar olarak değeri vardır.

hurbaşkanı Emmanuel Macron, derin dostluğu pekiştireceğini söyleyerek, “Bu anlaşmaya sahip olmamak ne-redeyse anormaldi. Bizi pek çok şey birleştiriyor; hikâyelerimiz, kültürlerimiz, sanatçılarımız” dedi. NATO’ya katkıda bulunan, daha güçlü bir ortak Avrupa savunmasının inşasına katkı bulunacaklarını söyleyen Macron, Avrupa’nın dış sınırlarını korumak için düzensiz göçe ve insan kaçaklarına karşı mücadele edeceklerini söyledi.

bakanlar kuruluna katılabileceğini aktardı: “Ortak çabalarla ve Avrupa entegrasyon sürecini hızlandırarak kendimizi güçlendirebiliriz. Bugün imzalanan bu anlaşma, bu yolun başlangıcıdır. Bu anlaşmanın ikili ilişkileri sağlamlaştırmanın ötesinde, Avrupa entegrasyon sürecini de teşvik edecek.”

İtalya Başbakanı Mario Draghi ise anlaşmayı tarihi bir an olarak nitelendirerek, “Fransa ve İtalya, yakınlıklarını ve bağlarını sağlamlaştırıyor, bugün artık daha da yakınız” dedi. Avrupa’ya yönelik göç akışının yönetilmeye ihtiyaç duyduğunu aktaran Draghi, Fransız ve İtalya bakanların karşılıklı olarak diğer ülkedeki

Yeni müttefik arayışı mı?

Anlaşma Almanya’da 16 yıldır görev yapan Şansölye Angela Merkel’in görevinden ayrılması sonrası yeni koalisyon müzakerelerinin tamamlanmasının ardından geldi. Bu durum Fransa’nın Avrupa Birliği’ndeki başlıca müttefiki olan Almanya yerine yeni bir müttefik araması olarak değerlendirildi. Macron ise bu iddia-

lara yanıt olarak “İtalya ve Almanya, birbirini tamamlıyor. Birini diğerinin yerine koymanın yollarını aramaya gerek yok. AB, siyasal üstünlük üzerine kurulan bir proje değil, buna inanarak ve güçlü bir şekilde söylüyorum” dedi. 1 Ocak 2022’de devralacağı Avrupa Birliği Dönem Başkanlığı ile birlikte Avrupa’nın liderliğine soyunduğu yorumlarına da reddeden Macron, AB içinde liderlik takıntısı olmadığını, AB’de kararların 27 üye ülke tarafından alındığını aktardı.

Libya’daki ortaklık

Fransa ve İtalya arasındaki ortak paydalardan bir tanesi de Libya’da Türkiye ve Rusya etkisini azaltmak. Libya Başbakanı Abdülhamid Dibeybe’nin geçen haziran ayında gerçekleştirdiği İtalya ve Fransa ziyaretleri, İtalya ve Fransa’nın Libya’da ekonomik ve siyasi üstünlüğü yeniden elde etmeyi

amaçladığı şeklinde değerlendirildi. İtalya ve Libya arasındaki iyi ilişkiler geliştirmek isteyen Dibeybe, Libya’nın yeniden inşası için birçok ülkenin desteğine ihtiyaç duyduklarını ancak İtalya’nın ayrıcalıklı konumda olduğunu söylemişti.

Macron-Dibeybe görüşmesinde, Libya’daki siyasi geçiş dönemini desteklediklerini ve Libya’nın askeri egemenliğine ve istikrara kavuşması gerektiğini aktaran Macron, Türkiye ve Rusya’nın yabancı paralı askerlerinin Libya’yı terk etmesi gerektiğini söylemişti. Dibeybe ise Fransa ile Libya arasındaki ilişkilerin resmi olarak yeniden başlamasından duyduğu memnuniyeti dile getirmiş ve Fransa’nın Libya’nın istikrarı ve yabancı paralı askerlerin varlığının sonlanması için katkıda bulunabileceğini belirtmişti. Libya başta olmak üzere Fransa

ve İtalya Kuzey Akdeniz'den Orta Afrika'ya kadar benzer vizyonu taşıyor. Avrupa'ya yönelik düzensiz göçmen hareketi ve bölgedeki Türkiye, Rusya ve Çin etkisi iki ülkeyi birbirine daha da yaklaştırıyor.

Detaylar gizemini koruyor

Şüphesiz AB'ye yeni bir projeksiyon sağlayacak olan Fransa-İtalya anlaşması kilit önemdeki konuları çözmeye iradesi taşıyor. Ancak detayları henüz basına yansımayan anlaşmaya dair bazı sorular gizemini koruyor: Fransız-İtalyan savunma sistemleri birbirine nasıl entegre edilecek, ortak tedarik zincirleri oluşturmak için uygun olan ekonomik ve endüstriyel alanlar hangileri, uluslararası ticari rekabette hangi yol izlenecek, AB ekonomik politikasına dair nasıl bir ortaklık oluşturulacak?

İtalya tüm dünya ülkelerini ekonomik ve toplumsal olarak derinden etkileyen Covid-19 salgınından en ağır etkilenen ülkelerden biriydi. AB tarafından yalnız bırakılmak şikayeti olan İtalya'nın Quirinal Antlaşması ile birlikte pandemisi kalıcı sorunlarıyla mücadele etmeyi amaçlayan Avrupa ekonomisinde önemli bir aktör olabilecek. Ayrıca Başbakan Giuseppe Conte'nin ocak ayındaki istifasının ardından kurulan teknokrat hükü-

metinde başbakan ve olan daha önce Avrupa Merkez Bankası başkanlığı görevinde bulunan Draghi liderliğinde imzalanan anlaşma İtalya açısında siyasi tartışmalara konu olmaktan uzaklaşıyor.

Referanslar:

https://www.lemonde.fr/international/article/2021/11/26/le-traite-du-quirinal-signe-entre-la-france-et-l-italie-pour-renforcer-leur-cooperation_6103735_3210.html

<https://fr.euronews.com/2021/11/26/traite-du-quirinal-italie-et-france-scillant-leur-amitie-dans-un-accord-de-cooperation-bil>

<https://www.euronews.com/2021/11/26/quirinale-treaty-can-a-new-french-italian-pact-shift-the-balance-of-power-in-europe>

https://www.lemonde.fr/international/article/2019/01/12/france-italie-le-lent-divorce_5408232_3210.html

<https://tr.euronews.com/2019/01/20/salvini-kizil-tugaylar-uyelerini-istedi-fransa-bakacagiz-dedi>